

A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.V.21.495/2014/5.

A Kúria a Nemesszeghy Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Nemesszeghy Aurél ügyvéd) által képviselt felperesnek dr. Nagy Gábor ügyvéd (Nagy-Kozák és Pátzay Ügyvédi Iroda) által képviselt alperes ellen jogalap nélküli gazdagodás megtérítése iránt a Székesfehérvári Járásbíróság előtt 13.P.20.843/2013. számon megindított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2014. június 24. napján meghozott 6.Pf.20.482/2014/3. számú jogerős ítélete ellen az alperes 2014. szeptember 9. napján 26. sorszámon előterjesztett felülvizsgálati kérelme folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

Ítéletet

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 450.000 (négy százötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 1.800.000 (egymilliónyolcszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illeték az államot terheli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás:

A felperes 2012. szeptember 3. napján előterjesztett keresetében 18.000.000 forint, ennek 2011. szeptember 1. napjától számított a Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Előadta, hogy az alperessel tizennyolc évig fennálló élettársi kapcsolata 2008 nyarán megszakadt, de a jó viszony közöttük fennmaradt. 2010 októberében az alperes - aki pénzügyi szakemberként dolgozott -, azt az ajánlatot tette, hogy a felperes a megtakarítását az alperes fia bankszámlájára utalja, mert azon kedvező kamatozás érhető el. Mivel a felperes megbízott az alperesben, 18.000.000 forintot kölcsön adott oly módon, hogy 2010. november 10. napján átutalta az alperes fiának bankszámlájára. Az alperes fia 2011 januárjában elhalálozott. Ezt követően a felperes az alperesnél érdeklődött a pénze sorsáról, aki azt közölte, hogy a hagyatéki eljárás után tudja visszaadni. A

későbbiekben kiderült, hogy az alperes már a hagyatéki tárgyalást megelőzően 2011. március 10. és 11. napján összesen 19.813.054 forintot kivett a bankszámláról. Elsődlegesen kölcsön visszafizetése, másodlagosan jogalap nélküli gazdagodás címén kérte az alperes marasztalását.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Tagadta, hogy közte és a felperes között bármiféle jogviszony létrejött volna, így kölcsönszerződést sem kötöttek. Vitatta a jogalapot és az összecszerűséget egyaránt. Részére a kifizetés érvényes és hatályos biztosítási szerződés alapján történt, ezért a jogalap nélküli gazdagodás fel sem merülhet. A biztosítási szerződésnek - halál esetére - ő volt a kedvezményezettje. Így a jogalap nélküli gazdagodás címén érvényesített kérelem sem megalapozott.

A Székesfehérvári Járásbíróság 2013. február 24. napján meghozott 13.P.20.843/2013/19. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 18.000.000 forintot, ennek 2011. február 1. napjától 2013. június 30. napjáig járó minden adott naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes mindenkori jegybanki alapkamat mértékét kitevő, 2013. július 1. napjától a kifizetésig járó minden adott naptári félév első napján érvényes mindenkori jegybanki alapkamat mértékét kitevő késedelmi kamatát, valamint 900.000 forint perköltséget. Kötelezte az alperest, hogy külön felhívásra az állam javára fizessen meg 1.080.000 forint eljárási illetéket.

Az elsőfokú bíróság az elsődleges jogcímen a kereseti kérelmet alaptalannak minősítette, mert a peres felek között a kölcsönszerződés létrejötte nem volt megállapítható.

A jogalap nélküli gazdagodás (Ptk. 361. § (1) bekezdés) tárgyában a következőknek tulajdonított jelentőséget. A Biztosítás Program ajánlatát az alperes fia 2006. augusztus 25. napján fogadta el, miáltal a befektetési és biztosítási konstrukcióra vonatkozó szerződés közte és a pénzügyi intézet között létrejött. Mindvégig a szerződés fennállása alatt az alperes képviseleti joggal rendelkezett. Meghatalmazás alapján rendelkezési joga is volt a biztosításhoz kötődő számla felett. Az elsőfokú bíróság szerint egyértelműen megállapítható volt, hogy az alperes a biztosítási ajánlat részletes tartalmi elemeivel tisztában volt. Életszerű tehát, hogy a felek között - az alperes személyes előadásában sem vitatottan - fennálló jó kapcsolat alapján 2010. évben maga tanácsolta a felperesnek, hogy a megtakarított pénzét ilyen konstrukció keretében helyezze el. Az alperes azt sem vitatta, hogy 2010 novemberében „technikai” segítséget nyújtott a felperesnek a 18.000.000 forintnak a fia Biztosítónál vezetett számlájára történő befizetéshez, az átutaláshoz. Ezt a keresetlevél mellékleteként csatolt befizetési, átutalási bizonylat alátámasztja. Az alperes nem tudott érdemben nyilatkozni arra, hogy a befizetés milyen a fia és a felperes között létrejött megállapodás alapján történt. A megállapodás tartalmának bizonyítása a felperes érdekében állt. A felperes személyes előadását a kihallgatott tanúk lényegében egybehangzóan támasztották alá. A tanúk által hallott telefonbeszélgetés során az alperes nem vitatta azt, hogy a fia halálát követően a számlán lévő 18.000.000 forint és annak hozadéka a felperes tulajdonát képezi. Ígérte annak kifizetését is, csak azt különböző indokokkal későbbre halogatta. A kifizetés azonban nem történt meg. Az alperes az ígérte, hogy fia hagyatékának átadását követően tudja a hagyatékból a felperes befektetését visszafizetni, jóllehet hetekkel a hagyaték átadása előtt a biztosító intézetnél vezetett számláról az ott lévő befektetés túlnyomó részét felvette, kisebb részben pedig közvetlenül a hagyaték átadását követő napokban. A biztosító által szolgáltatott adatokból megállapítható volt, hogy 2006. évtől, a számla megnyitásától a megszüntetéséig arra két kivétellel be- és kifizetéseket kizárólag az alperes teljesített. 2010. június 18. napján a számlaforgalomhoz képest csekély összeget, 150.000 forintot az alperes fia vett fel, míg 2010. november 11-én 18.000.000 forintot a felperes fizetett be. Ezt követően egy befizetés történt még az alperes részéről 8.000.000 forint erejéig. Az elsőfokú bíróság szerint az

alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a biztosító számláján elhelyezett valamennyi befektetés a fia tulajdonát képezte. E tárgyban azonban csak annyit nyilatkozott, hogy nem tud a fia és a felperes közötti megállapodás tartalmáról, és e kérdéskörre bizonyítási indítványa sem volt. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a felperes vagyona terhére jogalap nélkül gazdagodott, amikor a felperes tulajdonát képező befektetést a felperes részére nem adta ki.

A perköltségről szóló rendelkezése a Pp. 78. §-án, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-án alapult.

Az ítélet megváltoztatása és a kereset elutasítása érdekében az alperes fellebbezett.

A Székesfehérvári Törvényszék 2014. június 24. napján meghozott 6.Pf.20.482/2014/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte az alperest, hogy tizenöt nap alatt fizessen meg a felperesnek 450.000 forint fellebbezési perköltséget. A feljegyzett fellebbezési illetékről akként rendelkezett, hogy az állam viseli.

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helyes indokaira utalással hagyta helyben. A fellebbezésben foglaltak alapján kiemelte, a felperes bizonyította, hogy a 18.000.000 forintot az alperes fiának a Biztosítónál vezetett bankszámlájára 2010. november 10. napján átutalta. Nem volt bizonyított, hogy a felperes és az alperes fia, illetve a felperes és az alperes között jogviszony jött volna létre. Az átutalással a 18.000.000 forint nem került az alperes fia tulajdonába, az a felperes tulajdona maradt. A bizonyítási eljárás alapján megállapítható volt, hogy a 18.000.000 forint - ami az alperes fiának számláján volt -, a felperes tulajdona, majd az a fia halálát követően az alpereshez került, aki így a felperes rovására jogalap nélkül gazdagodott. Az elsőfokú bíróság a Ptk. 361. § (1) és (2) bekezdésére figyelemmel helyesen állította helyre a vagyoneltolódást.

A perköltség tárgyában a Pp. 78. § (1) bekezdése, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13-14. §-a alapján határozott.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését kérte, és elsődlegesen a jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatalával a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte. Előadta, hogy a bizonyítási teher mind az elsődleges, mind a másodlagos kereseti kérelem tekintetében a felperesre hárult, és a felperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettséget nem teljesítette. A bizonyítatlanság jogkövetkezményeit sem az elsőfokú, sem a másodfokú bíróság nem alkalmazta (Pp. 3. § (3) és 164. § (1) bekezdés). A jogalap nélküli gazdagodás kötelelem-keletkeztető tény, szubszidiárius szabály, akkor alkalmazható, ha a gazdagodó és a sérelmet szenvedő fél között más jogviszony nem áll fenn, illetve ha a jogviszonyra irányadó speciális szabályok szerint a felek közötti jogvita nem bírálható el. A gazdagodás akkor alaptalan, ha a vagyoni előnyhöz jutó félnek nincs olyan jogcíme, amely őt az előny megtartására felfogósítaná. Nem állapítható meg a jogalap nélküli gazdagodás, ha valakinél ugyan bekövetkezik vagyonsökkenés, de más ezzel párhuzamosan, ezzel okozati

összefüggésben nem jut vagyoni előnyhöz, illetve fordított esetben sem, ha valaki ugyan jogalap nélkül gazdagodik, de ez másnak nem okoz vagyonsökkenést. A perbeli esetben a jogalap nélküli

gazdagodás feltételei hiányoznak. Az alperes igazolta, hogy az életbiztosítási jogviszony alapján, halál esetére szóló kedvezményezettként jutott a biztosítási összeghez. Az ügyben eljáró bíróságok a biztosítási jogviszony fennállását teljes mértékben figyelmen kívül hagyták. Az alperesnek volt jogalapja, jogcíme a biztosítási összeg felvételére, a biztosítási összeggel nem gazdagodott, mert annak jogosultja volt, és a felperes rovására sem történt vagyoneltolódás. Amennyiben az ítéleti tényállás szerint megállapodás jött létre a felek között, akkor ennek a megállapodásnak a tartalmát és jogi mivoltát kellett volna vizsgálni, mely esetben a jogalap nélküli gazdagodásra alapozott kereset nem foghat helyt. A felperes nem hivatkozott a per során arra, hogy az alperessel állt volna jogviszonyban, mindvégig azt adta elő, hogy az alperes fiával tárgyalt, vele kívánt üzleti vállalkozásba kezdeni. Elfogadhatatlannak minősítette, hogy a bíróságok bizonyítottanak találták: a felperes és az alperes között megállapodás jött létre, majd ennek ellenére jogalap nélküli gazdagodásként bíralták el az állítólagos jogviszonyt. A felperes állította, hogy az alperes fiával tervezett üzleti vállalkozás érdekében fizetett be 18.000.000 forintot az alperes fia nevében lévő bankszámlára. A Ptk. 117. § (1) és (2) bekezdésének felhívásával arra hivatkozott, hogy a befizetéssel a számlatulajdonos tényleges hatalmába, birtokába került a pénz, így annak tulajdonjogát megszerezte. A másodfokú bíróság ennek ellenére olyan megállapítást tett, hogy a pénzösszeg nem került az alperes fia tulajdonába. Ez a megállapítás ellentétes az ingó dolog tulajdonjogának átruházására vonatkozó rendelkezésekkel. Utalt a felperes elsődleges kereseti kérelmére, amely szerint követelése kölcsön címén áll fenn. A Ptk. 523. § (1) bekezdése értelmében kölcsön esetén a pénzösszeg az alperes fia tulajdonába került. A felperes a hagyatéki eljárásban hitelezői igényt nem jelentett be, ez azonban az alperes terhére nem eshet. Egyébként az alperes nem jogutóda elhalt fiának, csak az életbiztosítás kedvezményezettje, így a fia esetleges tartozásaiért nem is kötelezhető helytállásra.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Álláspontja szerint az eljáró bíróságok a felperes és az alperes jogviszonyára helyesen alkalmazták a jogalap nélküli gazdagodás szabályait.

A felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélet jogszabálysértését abban határozta meg, hogy a jogszabályi feltételek hiányában állapította meg az alperes fizetési kötelezettségét jogalap nélküli gazdagodás címén. A Kúria a jogerős ítéletet ebben a keretben vizsgálta felül.

A felülvizsgálati kérelem a következők szerint nem alapos.

A jogerős ítélet felülvizsgálatára a Pp. 270. § (2) bekezdése értelmében csak jogszabálysértés miatt van mód, a perben támadott jogerős ítélet nem jogszabálysértő.

A Kúria előljáróban rögzíti, hogy a felülvizsgálati kérelemnek a kölcsön jogcímen érvényesített követeléssel kapcsolatos részével nem kellett foglalkozni. Az elsőfokú bíróság ítéletében kölcsön címén a követelést nem találta alaposnak. Ezt a felperes fellebbezéssel nem támadta. A jogerős ítélet tehát csak arról döntött, hogy a felperes követelése jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint fennáll-e. A felülvizsgálati eljárásnak pedig a jogerős ítélet a tárgya.

Egyetért a Kúria a felülvizsgálati kérelem azon okfejtésével, hogy a jogalap nélküli gazdagodás szabálya akkor alkalmazható, ha a gazdagodó és a sérelmet szenvedő fél között más jogviszony nem áll fenn, illetve ha a jogviszonyra irányadó speciális szabályok szerint a felek közötti jogvita nem bírálható el. Az alperes tagadta, hogy közte és a felperes között bármilyen jogviszony létrejött volna. Állította, hogy a fia és a felperes között volt jogviszony, bár ennek tartalmát még csak körvonalazni sem tudta. A felperes előadása szerint az alperessel állapodott meg a 18.000.000 forint saját célú befektetéséről oly módon, hogy az az alperes fia által megkötött befektetéssel vegyes biztosítási szerződés szabályai alapján termel hozamot, amihez a felperes utóbb a tőkével együtt hozzájut. A 18.000.000 forint tekintetében a felperes az alperes fiával kötött megállapodásról nem tett előadást. Sem a felperes és az alperes fia, sem a felperes és az alperes közötti konkrét jogviszony ténye, tartalma nem volt megállapítható. Ilyen adatok mellett csak azt lehetett tényként megállapítani, hogy a felperes az alperes fiának bankszámlájára befizette a 18.000.000 forintot, amit az alperes a fia halála után mint a biztosítás kedvezményezettje felvett. Az alperes állította: annak ellenére, hogy személyes közreműködése okán közvetlen ismerettel rendelkezett arról, miszerint a biztosítási számlára 18.000.000 forintot a felperes fizetett be, megállapodás nem közte és a felperes, hanem a fia és a felperes között volt. E megállapodás

tartalmát - jóllehet az ő érdekében állt - nem bizonyította, így azt sem, hogy fia halálát követően jogosult volt ennek az összegnek a megtartására. A biztosítási szerződés alapján nyitott számlára való felperesi befizetés tekintetében az alperes fiának tulajdonszerzésére a Ptk. 117. § (1) és (2) bekezdése nem alkalmazható, mert a tulajdonjog átruházásához a dolog átadásán kívül szerződés vagy más jogcím szükséges, és az alperes éppen e jogcím tekintetében adta elő több ízben, hogy arról nincs tudomása. Nem bizonyította tehát, hogy a fia - ha életben maradt volna -, a felperes által befizetett összeget megtarthatta volna, arra jogcímmel rendelkezett volna. Az, hogy számára mint kedvezményezettnek a biztosító a biztosítási összeget kifizette, az alperes és a biztosító közötti jogviszonyt igazolja, az alperes és a felperes közöttit nem. A biztosítási szerződésben betöltött kedvezményezetti pozíció a felperes és az alperes közötti jogviszonyban közömbös. Az alperes kedvezményezetti pozíciója annyit jelent, hogy a biztosító irányában volt jogcíme a pénz felvételére, azt nem, hogy a felperes irányában lenne jogcíme a pénz megtartására.

Összefoglalva: a felperes által befizetett 18.000.000 forintra az adatok szerint a felperes és az alperes fia között nem volt megállapodás, a befizetés tekintetében megállapodás a felperes és a bankszámla felett rendelkezési jogot gyakorló alperes között volt. E megállapodás részletes tartalma a felperes és az alperes ellentmondó nyilatkozata folytán nem állapítható meg, az azonban igen, hogy a felperes ezt az összeget nem kívánta sem az alperes fiának, sem az alperesnek ellenszolgáltatás nyújtása nélkül juttatni, azt a felperes a hozammal együtt vissza kívánta kapni. Az alperes nem bizonyította, hogy biztosítási számlára befizetett összeg a fia és felperes közötti megállapodásnak volt a tárgya, mi több maga az alperes azt adta elő, hogy nem volt tudomása a fia és felperes közös vállalkozásának tervéről. Mivel magának a számla tulajdonosnak nem volt jogcíme a felperes által befizetett összeg megtartására, azzal az alperes jogalap nélkül gazdagodott, vagyis a jogerős ítélet megalapozottan kötelezte az alperest a 18.000.000 forint és kamatai visszafizetésére.

Mivel a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem volt jogszabálysértő, azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A sikertelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő alperes a Pp. 270. § (1)

bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes képviselőjével összefüggő ügyvédi

munkadíjat megfizetni (Pp. 75. § (2) bekezdés). Az alperes illetékmegfizetésére vonatkozó részleges költségmentessége folytán a felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli (illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdés f) pont, 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdés, 14. §).

Budapest, 2015. február 18.

. Molnár Ambrus s.k. a tanács elnöke Dr. Madarász Anna s.k. előadó
bíró Dr. Szűcs József s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő